

Styr: Skønt det er et nyt Lovforslag, der her foreligger, er det jo ikke første Gang, at den Sag, som skal behandles, har været Genstand for Forhandling her i Tinget. Som det i Anmærkningerne til Lovforslaget er oplyst, og som mange ærede Medlemmer af det høje Ting levende ville erindre, har et lignende Forslag været forelagt til Behandling her i Landstinget i 1884 — der var ogsaa den Gang et Forslag om Oprettelse af et fuldstændigt Seminarium for Lærereinder — og ligeledes blev der i Slutningen af forrige Samling, altsaa i dette Foraar, af den forrige Kultusminister forelagt et Lovforslag om Oprettelse af en Lærestiftelse for Lærereinder ved Højskoler, ved Forskoler. Det er efter min Mening ikke tilfældigt, at der har været den Forskel paa disse to Lovforslag. Det hænger sammen med en Trang, som er almindelig i Landet, som er vaagnet i Mellemtiden og er bleven betydelig stærkere end den Gang, Forslaget om et Kvindefeminarium kom frem, nemlig Trangen til Lærereinder for Smaa-skoler, Højskoler, altsaa Forskoler. Denne Trang, siger jeg, er tiltaget ganske betydelig, navnlig i enkelte Egne af Landet. Dette hænger sammen med to forskellige Ting. For det første staar det i Forbindelse med det voksende Folketal og det dermed stærkt voksende Antal af Børn i den skolepligtige Alder; og fremdeles hænger det sammen med den hos Befolkningen voksende Interesse for Skolen. Det er gaaet saaledes, at efterhaanden er en Mængde Skoler rundt om i Landet bleven saaledes overfyldt, at een Lærer ikke kan magte Undervisningen; der er da fra Ministeriets Side i de sidste Aar blevet udfoldet stærke Bestræbelser for at faa Lærerekræfterne forøgede, idet man satte Grænsen for det Antal Børn, som een Lærer maatte undervise, til 80, en Bestræbelse, hvorom jeg kun skal sige dette, at da Højesteret ikke har godkendt den, foreligger derved en Afgørelse af den, som efter min Mening ikke kan kritiseres, men som jeg meget maa beklage, at det nemlig ikke er lykkedes at gennemføre, hvad Ministeriet kæmpede for. Efter min Mening er et Antal af 80 Børn det højeste, man bør lade een Lærer undervise, og jeg vilde ønske, at man ad Lovgivningens Vej kunde naa til at faa det slaaet fast. Men selv om den Afgørelse, der gaar ud paa, at een Lærer skal kunne undervise 100 Børn, fastholdes, maa det gaa som hidtil, at med Befolkningens voksende Størrelse vil Børneantallet blive for stort i adskillige Skoler. Man er nu gaaet forskellige Veje for at afhjælpe den

Nødsstand, som derved fremkommer, og der er navnlig tre saadanne Veje.

Den Udvej, jeg først skal nævne, er den, at man har forsynet Skolerne med en Andenlærer, og dette har, maa jeg sige, efter den Erfaring, jeg har haft Lejlighed til at gøre som Visitation, mange Steder haft særdeles gode Virkninger. Jeg vil ikke med Bestemthed sige, at Skoler med to Lærere altid ere bedre end Skoler med een Lærer. Jeg maa sige, at efter det Kendskab, jeg har til Skolevæsenet, er der Folk, der have denne vidunderlige Gave til at undervise Børn, at de kunne gøre det med Liv og Sjæl, selv om en meget stor Flok er til Stede. Det er jo ikke sjældent, at 90, ja op til 100 Børn ere underviste af een Lærer fuldstændig saa godt som Børn i Skoler, hvor der er to Lærere, men det er Undtagelser, Reglen er den, at Skoler med to Lærere formaa at føre Børnene videre, ikke blot fordi de ere to om Gerningen, men navnlig ogsaa fordi Børnene der kunne fordeles i 4 Klasser i Stedet for i 2. I de almindelige 2 Klassers Skoler maa Børnene sidde 3 à 4 Aar i samme Klasse, og det kan da ikke være andet, end at der følger Gentagelser paa Gentagelser af det lærte. Derved sløves deres Interesse, og Skolen kan derfor i Almindelighed føre Børnene videre, naar de kunne fordeles i 4 Klasser. — Den anden Vej, man er gaaet — og det er desværre, maa jeg sige, den, der i mange Egne af Landet mest er bleven fulgt, — er denne, at man har delt Skoledistrikterne. Der opstaar nemlig en Jølelse, som alle vi, der have Børn, godt kunne forstaa, nemlig Utilbøjeligheden til at lade Børnene gaa den lange Vej i alt Slags Vej, og i Forbindelse dermed den fornuftige Betragtning, at Børnene ved de daarligere Veje i daarligt Vej ofte hindres i at komme i Skole. Derved føres man ind paa Ønstet om, at Skolen kan ligge saa nær Hjemmet som muligt. Men denne Udvej er efter min Mening uheldig. Der bliver nemlig for at tilfredsstille dette Ønske oprettet Skoler, hvori Børnene gaa lige til Konfirmationsalderen, medens de trykkende Forhold, der ere til Stede rundt om i Landet, medføre, at man er nødt til at spare paa Lønnen til Læreren. I Reglen bestemmes den som Løn for en ugift Lærer, men saa gaar det gerne saaledes, at naar han har været der i nogle Aar, gifter han sig alligevel og kommer saa til at sidde under trykkende økonomiske Raar. Og det hemmer i høj Grad en Lærers Gerning, naar han maa øve sin Gerning under stadig Kamp med Næringsjorg. Desuden opnaas der ad